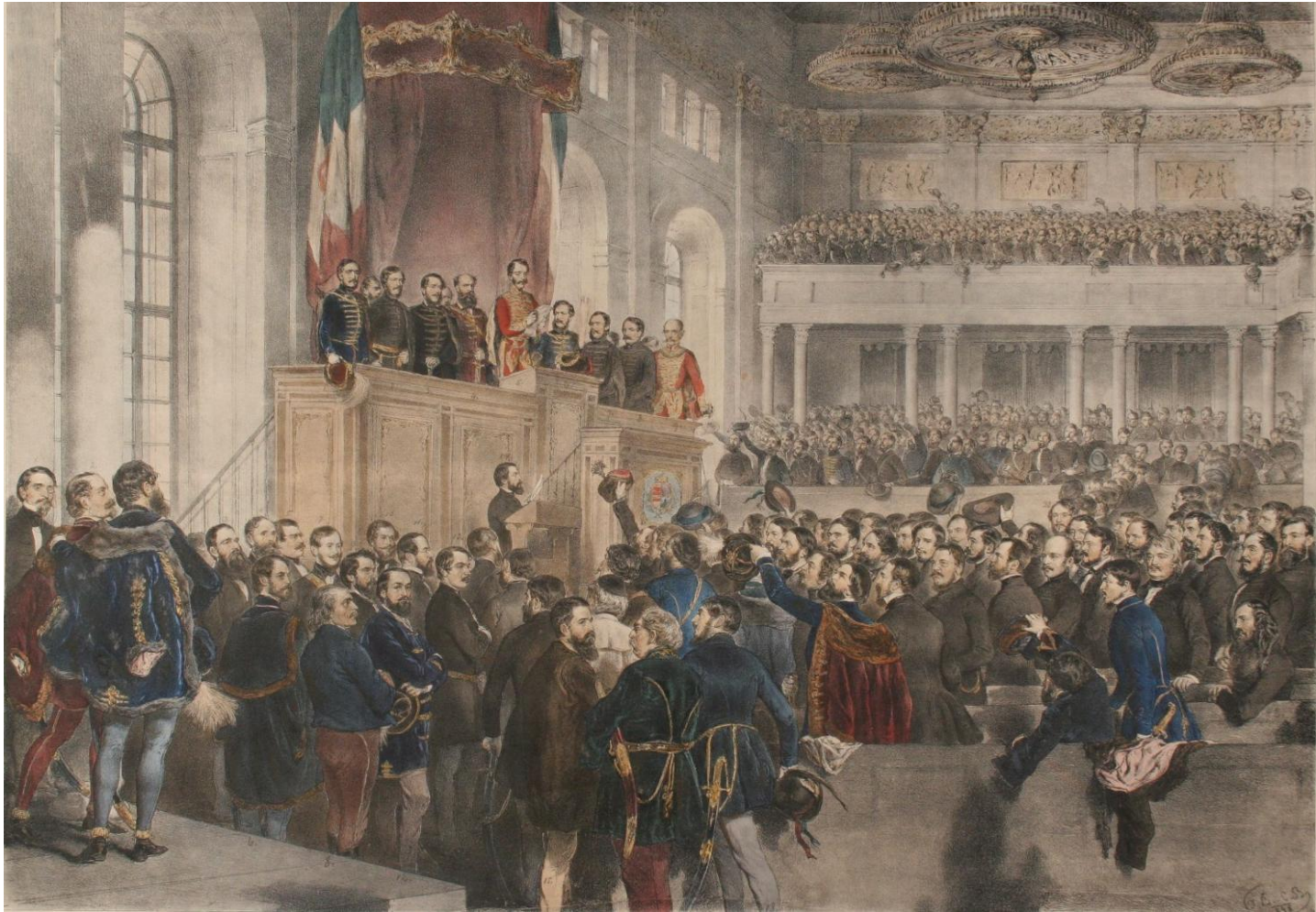

Rendszerváltás: 1848-1849

Rendszerváltás: 1848-1849

Kossuth március 3-i felirata

A Tizenkét pont alternatív
program – de a
kiindulópont a felirat.

Az áprilisi törvények

Közjogi törvények

Társadalmi átalakulás

Gazdasági átalakulás

Rendszerváltás: 1848-1849

Közjogi szempontból
legfontosabb a III.
törvénycikk a független
felelős kormány
megalakításáról.

Az uralkodó rendeletei csak
miniszteri ellenjegyzéssel
érvényesek

Az önálló külügy iránti igény.

Kísérlet a „közös ügyek
kezelésére”

„Nagykoalíciós” kormány
alakul.

Rendszerváltás: 1848-1849

Megszűnik a „felelőtlen”
kormányzás.

Kollegialitás helyett
felelősség.

Kormány székek helyett
szakminisztériumok.

Rendszerváltás: 1848-1849

Az államfői hatalom:

István nádor a király
távollétében gyakorlatilag
teljhatalommal intézkedhet.

A 3. tc. 7. §-a az érsekek,
püspökök prépostok, apátok,
a zászlósúrak kinevezési
jogát, a kegyelmezést, a
nemesi rangok, címek és
rendjelek adományozásának
jogát hagyták meg az
uralkodónak – de ezeket is
csak magyar miniszteri
ellenjegyzés mellett.”

Rendszerváltás: 1848-1849

A törvényhozás

Népképviselet, cenzusos
alapon – rendi képviselet
helyett.

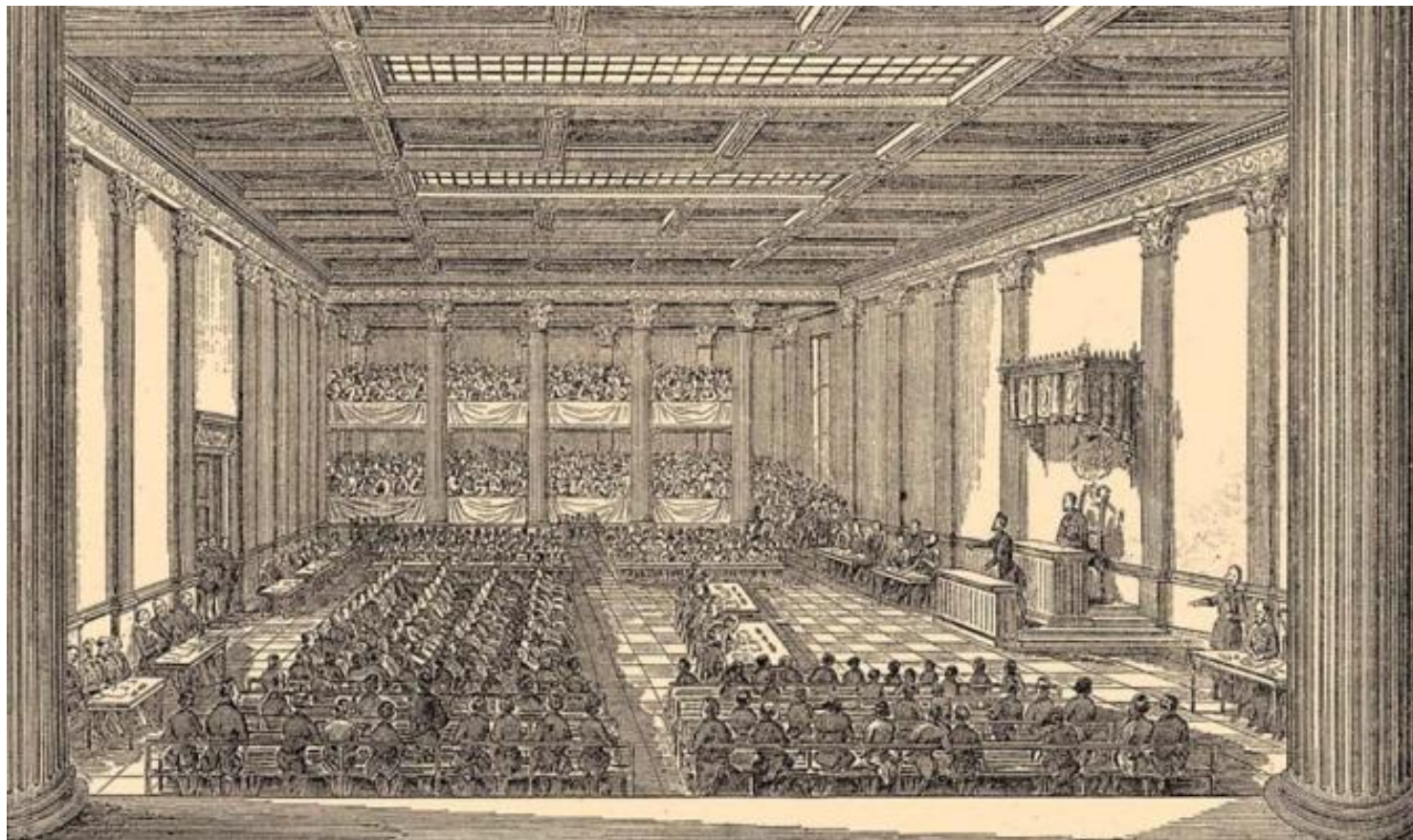
Arányosabb képviselet,
viszonylag nagyszámú
választásra jogosult.

A felsőház leértékelődése.

Az uralkodó csak a
zárszámadás és a
költségvetés elfogadását
követően oszlathatja fel
az országgyűlést.

Rendszerváltás: 1848-1849

Megszűnik a kötött mandátum – nincs követutasítás és követjelentés

Rendszerváltás: 1848-1849

Területi
(re)integráció: a
Partium
visszacsatolása
és Erdély uniója.
Sikertelen a
Határőrvidék
visszacsatolása.
A horvát és a
szlavóniai kérdés

Rendszerváltás: 1848-1849

Nincs kötelező tisztújítás
a megyékben.

A működőképesség fenntartása.

A községi választott képviselők beemelése.

Megmarad a nemesi
túlsúly.

„Feudális maradvány” (Szabad György)

Rendszerváltás: 1848-1849

A szabad királyi városok rendezése: A választói bázis kibővítése, kötelező tisztújítás. Ugyanez történik a rendezett tanácsú községekben és a szabad kerületekben

Rendszerváltás: 1848-1849

A legjelentősebb társadalmi vívmány a jobbágyszabadítás
(az úrbéres viszonyok eltörlése.)

Rendszerváltás: 1848-1849

A nem úrbéres földek státusa változatlan – csalódottság a paraszti népesség egy részében.

Külön problémát jelent Erdély – nem volt úrbérrendezés

Rendszerváltás: 1848-1849

Kilenced, robot és tized
eltörlése. (9. és 13. tc.)

Közteherviselés. (8. tc.)

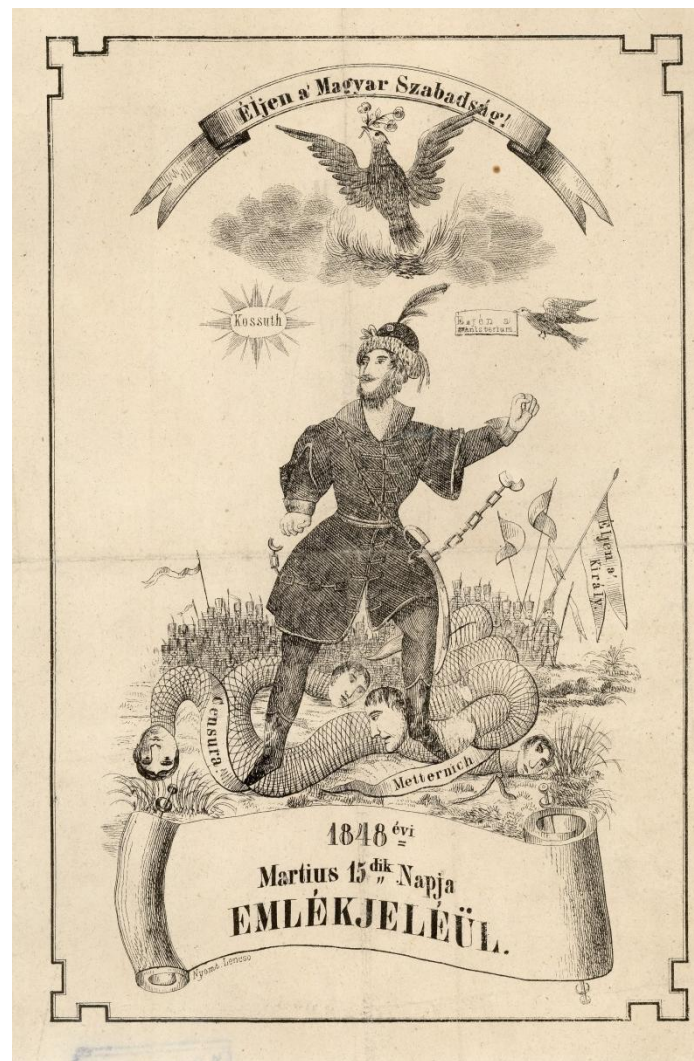
Az úriszéki hatóság megszűntetése (1848:9. tc.).

Rendszerváltás: 1848-1849

A sajtó- (és vele a
véleménynyilvánítás)
szabadsága (1848:18.
tc.), kaucióval.

A vallásszabadság és a
vallások egyenlőségének
kimondása a bevett
vallásokra nézve
(1848:20. tc.)

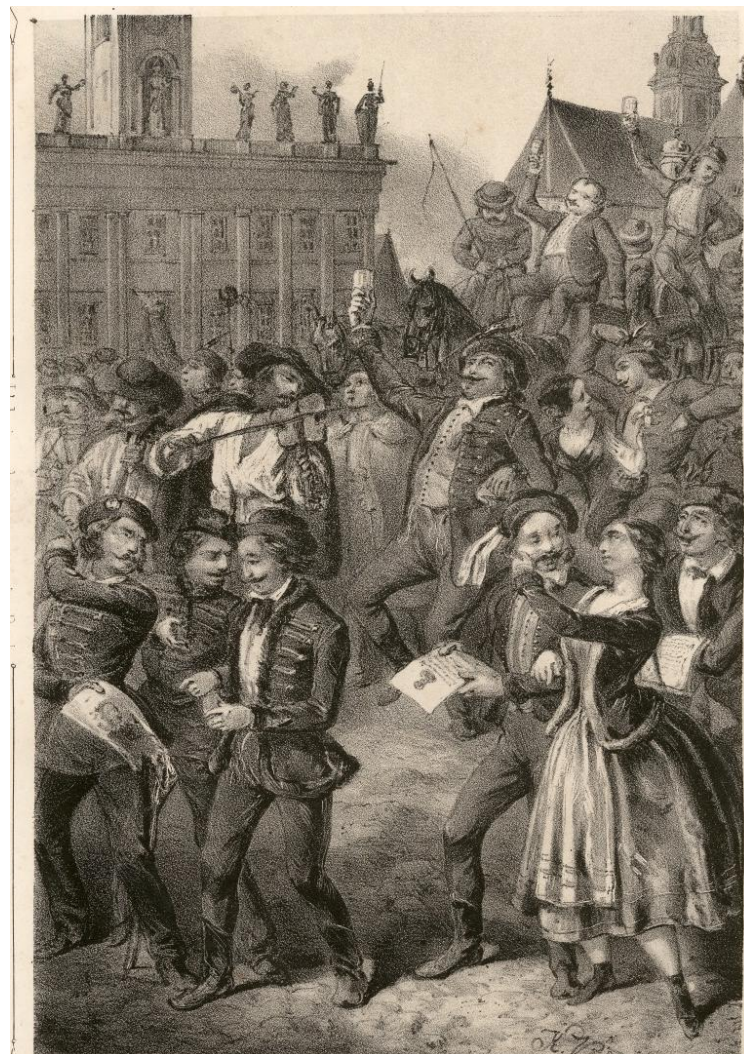
Rendszerváltás: 1848-1849

Az ősiség eltörlése (15. tc.)

Törvény a már befejezett
úrbéres (összesítési, legelő-
elkülönözési stb.) perek
végrehajtásáról (10. tc.).

Törvény a megszüntetett úrbéri
magánjövedelmek
államadóssággá
váltóztatásáról (12. tc.).

Törvény az úrbéri jövedelmek
pótlására nyújtandó
kölcsönök folyósítására
létrehozandó hitelintézetről
(14. tc.).

Rendszerváltás: 1848-1849

A XXII. törvénycikk – a nemzetőrség létrehozása –
perspektivikusan fontos.

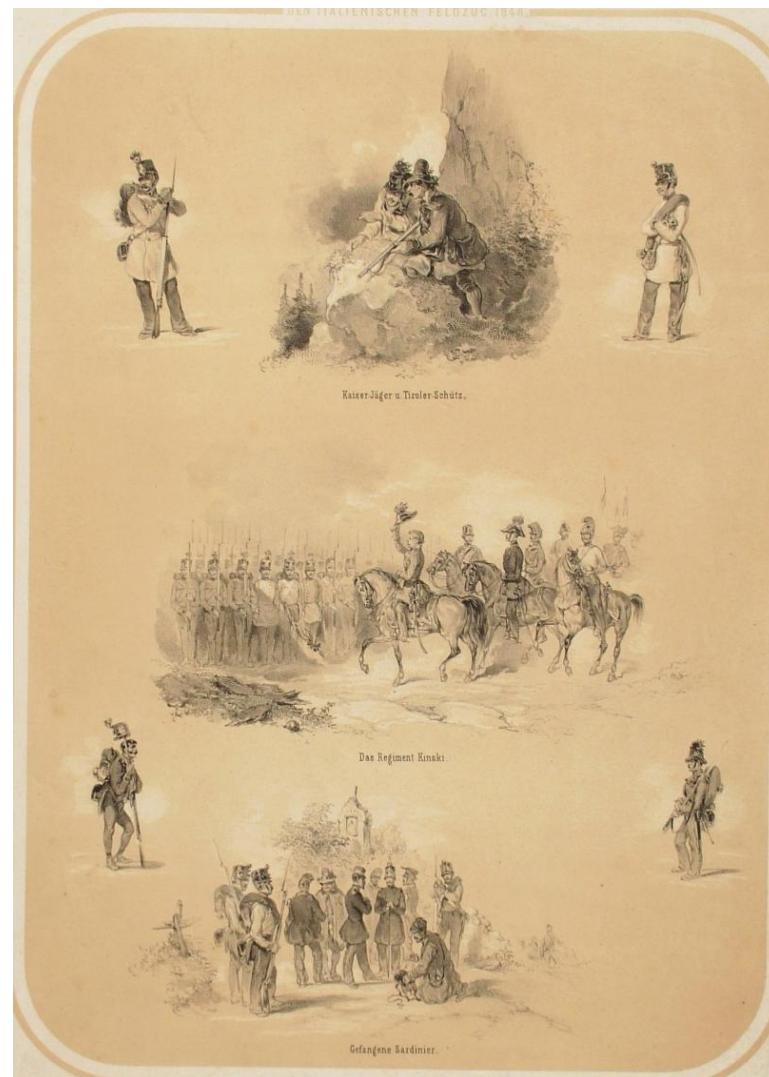
Erre épül a honvédség, a reguláris erő létrehozása.

Rendszerváltás: 1848-1849

1848 előtt nincs önálló magyar hadügy

A hadsereg az uralkodó „személyes” tulajdona, a hadügy uralkodói felségjog

A magyar politikai elit az újoncállításon s a hadiadó megszavazásán át tud beleszólni a birodalmi hadügyi politikába

Rendszerváltás: 1848-1849

1848. évi 3.
törvénycikk:
rendelkezés az
önálló honvédelmi
(nem hadügyi)
tárcáról

Vita a hadsereg
hovatartozásáról
és a május 7-i
/június 10-i
rendezés

Rendszerváltás: 1848-1849

*„nem minden ez, mi az egész nemzet jövődjét magában
foglalná, hanem alapja jövődjő kifejlődésünknek...”*
(Kossuth)

Rendszerváltás: 1848-1849

A törvények jelentős részében szerepel az ideiglenességre való utalás – 1867-ig mégis ezek alkotják a magyar politika fő viszonyítási alapját.

Rendszerváltás: 1848-1849

Ami elmaradt: a nemzetiségi kérdés – itt nincs európai minta.
Egyéni jogok igen, területi önkormányzat nem
1849. július 28. A szegedi nemzetiségi törvény.

Rendszerváltás: 1848-1849

Elmarad:

A céhrendszer felszámolása
– ezt Klauzál Gábor
június 9-i céhrendelete
részben megoldja.

Összefügg a
zsidóemancipáció
ügyével is – itt 1849.
július 28-án születik
törvény.

Rendszerváltás: 1848-1849

A nem úrbéres földek és szolgáltatások ügye.

Szeptember 19-25. Parlamenti határozat a szőlődézsma eltörléséről és a szőlők egy részének állami megváltásáról.

1849. április 19. Kossuth rendelete a vitás státuszú majorsági földekről.

Vukovics Sebő igazságügyi miniszter 1849. júniusi tervezete a majorsági jobbágyságok állami kárpótlással történő felszabadításáról és a földesurak kocsmáltatási kiváltságának kárpótlás nélküli eltörléséről.

Rendszerváltás: 1848-1849

A végleges rendezés a neoabszolutista rendszerre marad. Polgári rend – szabadságjogok nélkül.

1849. október 20. Nyíltparancs a közteherviselésről.

1850. Ideiglenes földadórendszer.

1852. Osztrák polgári törvénykönyv bevezetése

1852. Ősiségi nyíltparancs

1855. Telekkönyvi rendszer

Rendszerváltás: 1848-1849

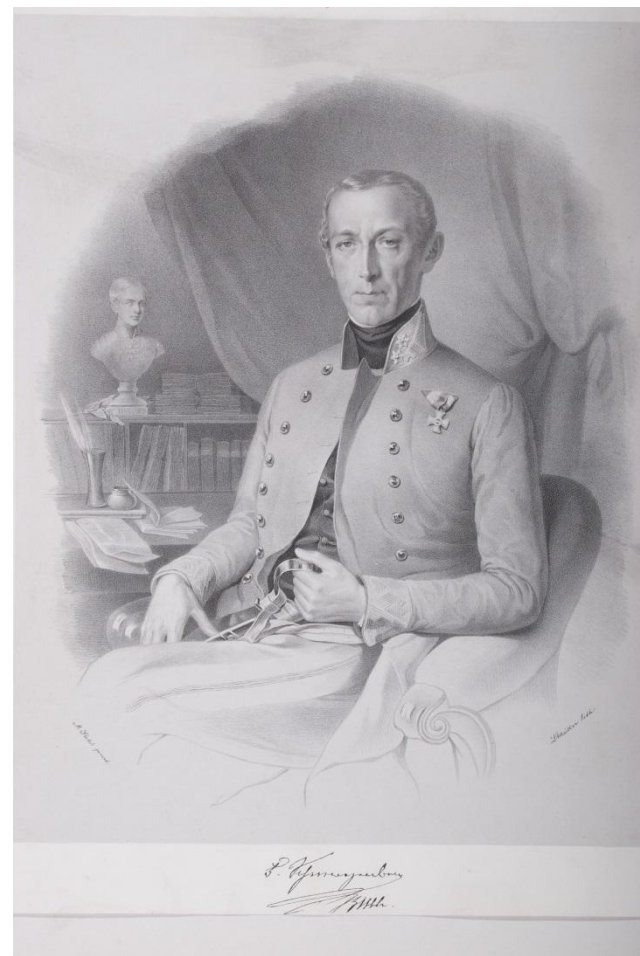
1853. március 2. Urbéri pátens.

A volt jobbágyság számára
hátrányosabb megoldás.
(Irtásföldek, maradványföldek,
szőlők).

Földtehermentesítési nyílt
parancs a kárpótlásról.

1857-től 40 éven át folyik a
földtehermentesítési kötvények
kisorsolása. Teljes költsége
310 millió forint – az évi adó 20
millió forint.

Nem állami kárpótlással.

Rendszerváltás: 1848-1849

Köszönöm megtisztelő figyelmüket!